

OTTEITA VUORISAARNASTA

Kuva © taidegraafikko Kimmo Pälkkö

Tänään kiipeämme Jeesuksen ja hänen opetuslastensa perässä vuorelle. Siellä saamme kuulla, kun Jeesus piti pitkän opetuspuheen, jota nimitetään vuorisaarnaksi. Me olemme kuulleet siitä jo kaksi tuttua pätkää: Isä meidän –rukouksen (UT1_30) ja vertauksen tyhmästä ja viisaasta rakentajasta (UT1_14). Puhe on pitkä, joten luemme siitä nyt vain pätkiä. Saarna oli osoitettu erityisesti opetuslapsille (sekä kaikille uskoville), mutta siihen kertyi myös paljon kansaa kuuntelemaan sitä, sillä opetuksen loputtua sanotaan: ”Kun Jeesus lopetti nämä puheet, olivat kansanjoukot hämmästyksissään hänen opetuksestansa, sillä hän opetti heitä niin kuin se, jolla valta on.... Kun Jeesus astui alas vuorelta, seurasi häntä suuri kansan paljous.” Matt. 7: 28 - 8:1. Vuorisaarna on kokonaisuudessaan Matteuksen evankeliumin luvuissa 5 – 7.

1. Kertomuksen taustatietoja

a) Missä kertomus tapahtui Galileassa

b) Ajallinen yhteys muihin kertomuksiin

c) Vieraat termit

Kyynärä on pituusmitta, n. puoli metriä

Mammona = maallinen raha, tavara, rikkaus, omaisuus, johon ihminen panee turvansa

2. Itse kertomus Raamatusta rinnakkaispaikkoineen

Matt. 5: 1 – 2:

Kun Jeesus näki kansanjoukot, nousi hän vuorelle; ja kun hän oli istunut, tulivat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä. Niin Jeesus avasi suunsa ja opetti heitä ja sanoi:

Suolana ja valona maailmassa Matt. 5: 13 - 16

Te olette maan suola; mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se saadaan suolaiseksi? Se ei enää kelpaa mihinkään muuhun kuin pois heitettäväksi ja ihmisten tallattavaksi. Te olette maailman valkeus. Ei voi ylhäällä vuorella oleva kaupunki olla kätkössä; eikä lamppua sytytetä ja panna vakan alle, vaan lampunjalkaan, ja niin se loistaa kaikille huoneessa oleville. Niin loistakoon teidän valonne ihmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät teidän Isäanne, joka on taivaissa.

Jeesus ja laki Matt. 5: 17 - 20

Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään. Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennen kuin kaikki on tapahtunut. Sen tähden, joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman; mutta joka niitä noudattaa ja niin opettaa, se pitää kutsuttaman suureksi taivasten valtakunnassa. Sillä minä sanon teille: ellei teidän vanhurskautenne ole paljoa suurempi kuin kirjanoppineiden ja fariseusten, niin te ette pääse taivasten valtakuntaan.

Vihasta ja riidasta Matt. 5: 21 – 22 ja 25 - 26

Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'Älä tapa', ja: 'Joka tappaa, se on ansainnut oikeuden tuomion.' Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen:

'Sinä tyhjänpäiväinen', on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: 'Sinä hullu', on ansainnut helvetin tulen.

Suostu pian sopimaan riitapuolesi kanssa, niin kauan kuin vielä olet hänen kanssaan tiellä, ettei riitapuolesi vetäisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei sinua pantaisi vankeuteen. Totisesti minä sanon sinulle: sieltä et pääse, ennen kuin maksat viimeisenkin rovon.

Rakastakaa vihamiehiänne Matt. 5: 42 – 48.

Anna sille, joka sinulta anoo, äläkä käännä selkääsi sille, joka sinulta lainaa pyytää. Te olette kuulleet sanotuksi: 'Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihollistasi.' Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä vainoavat, että olisitte Isänne lapsia, joka on taivaissa; sillä hän antaa aurinkonsa koittaa niin pahoille kuin hyvällekin, ja antaa sataa niin väärille kuin vanhurskaillekin. Sillä jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä palkka teille siitä on tuleva? Eivätkö publikaanitkin tee samoin? Jos te osoitate ystävällisyyttä ainoastaan veljillenne, mitä erinomaista te siinä teette? Eivätkö pakanatkin tee samoin? Olkaa siis te täydelliset, niin kuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on."

Rukouksesta Matt. 6: 6 - 8

Kun rukoilet, mene kammioosi ja sulje ovesi ja rukoile Isääsi, joka on salassa; ja sinun Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle. Kun rukoilette, niin älkää tyhjiä hokeko niin kuin pakanat, jotka luulevat, että heitä heidän monisanaisuutensa tähden kuullaan. Älkää siis olko heidän kaltaisiaan; sillä teidän Isänne kyllä tietää, mitä te tarvitsette, ennen kuin häneltä anottekaan.

Jumala ja mammona Matt. 6: 19 – 21 ja 24

Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle, missä koi ja ruoste raiskaa ja missä varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. Vaan kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen, missä ei koi eikä ruoste raiskaa ja missä eivät varkaat murtaudu sisään eivätkä varasta. Sillä missä sinun aarteesi on, siellä on myös sinun sydämesi. Ei kukaan voi palvella kahta herraa; sillä hän on joko tätä vihaava ja toista rakastava, taikka tähän liittyvä ja toista halveksiva. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa.

Jumalan huolenpito Matt. 6: 25 – 34.

Minä (Jeesus) sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte tai mitä joisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päällemenne pukisitte. Eikö henki ole enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet? Katsokaa taivaan lintuja: eivät ne kylvä eivätkä leikkaa eivätkä kokoa aittoihin, ja teidän

taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ettekö te ole paljoa suurempiarvoiset kuin ne? Kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään vertaa? Mitä te murehditte vaatteista? Katselkaa kedon kukkia, kuinka ne kasvavat; eivät ne työtä tee eivätkä kehrää. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomo (Israelin rikas kuningas) kaikessa loistossansa ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä. Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, eikö paljoa enemmän teitä, te vähäuskoiset? Älkää siis murehtiko sanoen: 'Mitä me syömmekö?' tahi: 'Mitä me juomme?' tahi: 'Millä me itsemme vaatetamme?' Sillä tätä kaikkea pakanat tavoittelevat. Teidän taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän kaikkea tätä tarvitsevan. Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttansa, niin myös kaikki tämä teille annetaan. Älkää siis murehtiko huomisesta päivästä, sillä huomina päivä pitää murheen itsestään. Riittää kullekin päivälle oma vaivansa."

Ohjeita ja lupauksia Matt. 7: 1 – 5 ja 7 - 14

"Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi; sillä millä tuomiolla te tuomitsette, sillä teidät tuomitaan; ja millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan. Kuinka näet rikan (pieni roska), joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa (hirsi) omassa silmässäsi? Taikka kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Annas, minä otan rikan silmästäsi', ja katso, malka on omassa silmässäsi? Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi, ja sitten sinä näet ottaa rikan veljesi silmästä.

Anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan. Vai kuka teistä on se ihminen, joka antaa pojallensa kiven, kun tämä pyytää häneltä leipää, taikka, kun hän pyytää kalaa, antaa hänelle käärmeen? Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa enemmän teidän Isänne, joka on taivaissa, antaa sitä, mikä hyvää on, niille, jotka sitä häneltä anovat! Sen tähden, kaikki, mitä te tahdotte ihmisten teille tekevän, tehkää myös te samoin heille; sillä tämä on laki ja profeetat. Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät; mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät.

Vuorisaarnan vaikutus kuulijoihin Matt. 7: 28 – 29.

Kun Jeesus lopetti nämä puheet, olivat kansanjoukot hämmästyksissään hänen opetuksestansa, sillä hän opetti heitä niin kuin se, jolla valta on, eikä niin kuin heidän kirjanoppineensa.

3. Kertomuksen keskeinen opetus

Vuorisaarnassa Jeesus antaa paljon ohjeita, millaisia Hän soisi meidän olevan. Voisitte lasten kanssa yhdessä poimia tekstistä, millaisia ohjeita siitä löytyy. Mutta me emme pysty omin voimin lakia täyttämään, vaan pakenemme Jeesuksen turviin. Jeesus on lunastanut meidät lain alta. Me saamme syntimme anteeksi Jeesuksen sovitustyön tähden ja saamme lahjaksi taivaallisen perinnön.

Puheessa on erityinen ohje siitä, ettei saa murehtia ruuasta, ja vaatteista. Se ei tarkoita sitä, että Jumala lupaisi antaa meille mannaa taivaasta eli ruokkia meidät. Taivaan linnutkin etsivät itse ruokansa. Kyllä Jumala on määrännyt meidät tekemään työtä ja ansaitsemaan elantomme, mutta siitä ei saa murehtia. Jumala sanoi jo Aadamille: ”Vaivaa nähden sinun pitää elättämän itseäsi siitä (maasta) koko elinaikasi.” 1 Moos. 3: 17. ”Sillä jo silloin, kun olimme teidän tykönänne, me sääsimme teille, että kuka ei tahdo työtä tehdä, ei hänen syömänkään pidä.” 2 Tess. 3: 10. Jumala tietää tarpeemme, pienimmätkin, jo ennen kuin me mitään häneltä pyydämme. Hän on Laupias ja armollinen, hän tahtoo meitä auttaa ja siunata. Me saamme luottaa taivaan Isän lupauksiin.

Jumala voi sallia lapsilleen myös vaikeuksia elämässä. Ne ovat uskon koettelemuksia. Silloin on hyvä muistaa, ettei meille tapahdu mitään Jumalan tietämättä/sallimatta ja että Hän on kanssamme koettelemuksissakin.

4. Muita vastaavia kertomuksia Raamatussa

Toinen hyvin samansisältöinen Jeesuksen puhe on Luukkaan evankeliumissa luvussa 6: 17 – 49.

5. Opeteltava Raamatun lause

”Suostu pian sopimaan riitapuolesi kanssa.” Matt. 5: 25. ja

”Sillä missä sinun aarteesi on, siellä on myös sinun sydämesi.” Matt. 6: 21.

6. Lauluehdotus SK 469 (PK 48)

Oi katsohan lintua oksalla puun, se laulaa niin kauniisti aina.

Se Korkeimman kiitokseen aukaisee suun, sen mieltä ei huolet ne paina.

Se laulaen Luojaansa kiittää.

Ei kylvä, ei niitä, ei myös kokoa se vastaisten päivien ruokaa.

Vaan aina sen mieli on riemuisen, ei huomisen huolista huokaa.

Vaan silti ei puutetta kärsi.

Se laulaen aamulla alkavi työt ja päättää ne laululla illoin.
Niin rauhassa oksalla nukkuu se yöt kuin vuode ois peitetty villoin.
Ja kattona sillä on taivas.

Oi, jospa kuin lintunen päiväni vain myös kiittäen alkaa mä voisin.
Ja murheetta vaikkakin puuttehissain mä ain Isän hoidossa oisin.
Ei lapsensa tarvitse surra.

Sanat O. H. Dick (tuntematon), sävel J. Andersson k. 1913

Oi katsohan lintua

San. O. Dick (tuntematon), säv. J. Andersson

Oi kat-so-han lin-tu-a ok-sal-la puun, se lau-laa niin kau-niis-tä ai-
-nä. Se Kor-keim-man kii-tok-seen au-kai-see suun, sen miel-tä ei
huo-let ne pai - na. Se lau-la-en Luo-jaan-sa kiit - tää.

Muita vuorisaarnasta tehtyjä lauluja ovat mm:

Pikkulintu riemuissaan SK 277

Olen Luojani pikku varpunen

Me kainoja ollaan ja pieniä vaan (Z. Topelius)

Laulussa, Rohkenetko, minkä maksoi aina Herraas tunnustaa, on säkeistö:

Kuinka piiloon jäädä voisi kalliolla kaupunki.

Kuinka jäisi maailmalta huomaamatta uskosi.

